

Hvornår og hvorfor skal jeg investere i et anlæg?

Soseminar 19/3 -2019

Seniorkonsulent Michael Groes Christiansen,
SEGES ERHVERVSØKONOMI

Disposition

- Pattegrise's foderoptag
- Hvad koster mælkekopper (MK) eller Minivådfoderanlæg (MVA) per fravænnet gris ?
- Før og efter sammenligning i 3 MVA besætninger, cost-benefit analyse?
- Konklusioner?

Lidt om soen, pattegrise, og pattegrisefoder

- Søer laver nok somælk i de fleste tilfælde til at grisene kan overleve
- Forsøg viser at grise kan være fra soen 12 timer i døgnet med tørfoder til rådighed
- Noneaters: Ca. 66-77% af pattegrisene fastede hellere i denne periode end spiste tilbudt tørfoder
- Grise bruger ca. 1,65 FEsv/kg tilvækst smågrisetilvækst omkring 7-9 kg
- 50 % af søerne har mindre end 15 patter
- MK eller MVA sikre at grise uden en pat kan overleve, men det skal også kunne betale sig!

MVA anlæg: Alle grise vil gerne have en patte at rive i når det er tid til mælkenedlægning

Hvad skal vi være opmærksomme på før og efter

Søers mælkeydelse

- Søer giver mest mælk/dag, hvis alle funktionelle patter er i brug,
- ca. 0,5 L/gris mere per dag op til maksimum = patter
- Mere somælk koster dog også mere sofoder/årsso

Tommelfinger regler før mælkeerstatning (Meddelelse nr. 1118)

- 12 eller 14 grise ved soen (maksimalt 1 død gris), koster $\frac{1}{2}$ kg fravænningsvægt ved 14.
- Ved 14 i stedet for 12 grise steg pattegrisedødeligheden med ca. 2,4 og 2,1 % point
- Kilde: (Meddelelse nr. 1118)

Ingen laver billigere foder til pattegrisen end soen selv

Soens gennemsnitlige mælkeydelse liter/dag	11	12	13	14
FEso til mælk	5,78	6,31	6,83	7,36
Soens eget behov, FEso/dag	2,2	2,2	2,2	2,2
I alt krav til FEso/dag *	7,98	8,51	9,03	9,56
Foderomkostning søer per dag	13,17	14,03	14,90	15,77
Bruttoenergi somælk MJ/dag	55	60	65	70
Omsat til FEsv/pattegrise	4,15	4,53	4,91	5,29
Kr./FEsv pattegrise via somælk	3,17	3,10	3,04	2,98
Kr./FEsv pattegrise via somælk inkl. marginal husleje	3,41	3,32	3,24	3,17

* Hvis soen ikke æder det i farestalden, skal det lægges på efter løbning

- En god mælkeerstatning koster ca. 6,7 kr./FEsv, soen kan lave en FEsv til 3,17-3,41

Højere pattegrisedødelighed ved mange grise ved soen selv med mælkekop, Meddelelse nr. 1116.

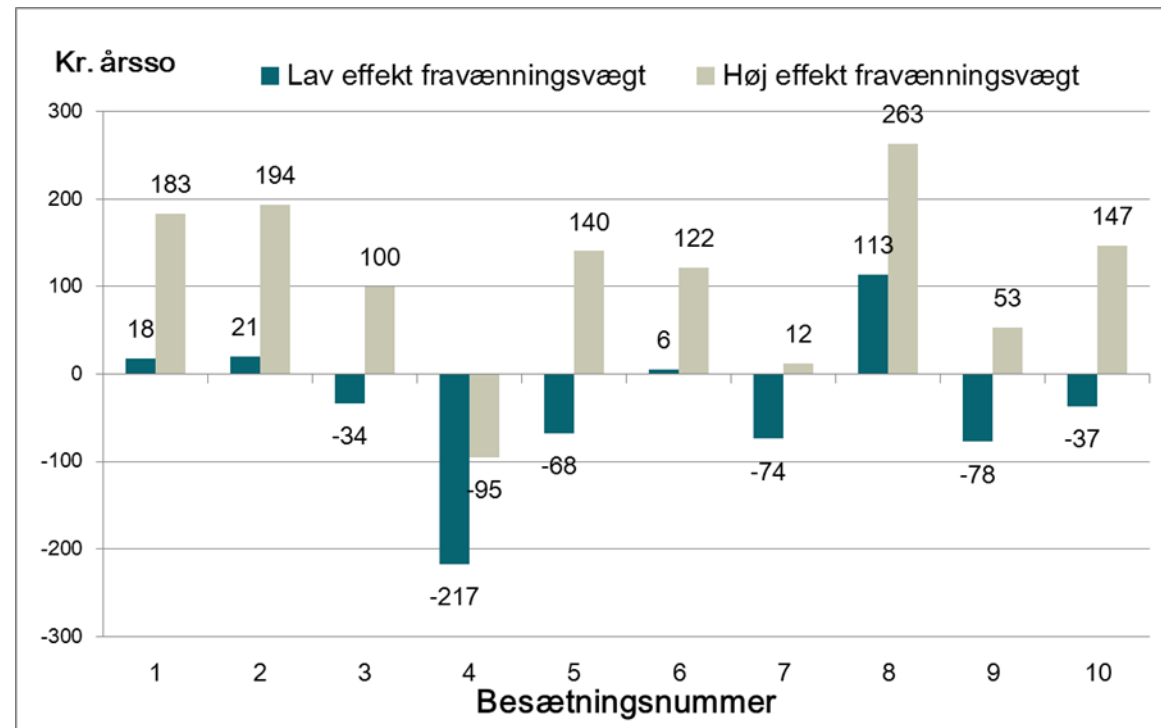
Resultater fra kassestier inklusiv mælkekop. N ca. 57 kuld per gruppe

Grise ved kuldudjævning	14	16	18	20
Pattegrisedødelighed	1,8	5,3	6,3	9,2
Fravænningsvægt kg per gris	6,6	6,4	6,1	5,6
Døde	0,25	0,85	1,1	1,84
% som dør > 14 grise		30%	22%	26%
Flyttede grise væk	0,25	0,58	0,72	1,42
Fravænnede per faresti	13,50	14,60	16,20	16,80

- Lavere fravænningsvægt per gris, Mælkeerstatning kan ikke her kompensere for flere grise ved soen
- Højere dødelighed i % ved mange grise ved soen (marginal dødelighed)
- Flere fraflyttede ved mange grise ved soen

Mælkekop anlæg, erfaring 1708, 2017

- Ingen før efter periode:
- Skønnet 2,5 % reduktion i pattegrisedødelighed (alt andet lige)
- Indtaget FEsv per fravænnet skulle give mellem 1,25-2 FEsv/kg marginal pattegrisetilvækst (lav/høj effekt fravænningsvægt)
- Skønnet effekt på fravænningsvægt stor betydning for økonomi (6 negative besætninger ved lav effekt)

Ingen før sammenligning, men nok sparet ca. 90 kr./årssso i tørt pattegrisefoder, ikke indlagt men også mere sofoder via øget mælkeproduktion via mælkeproduktion i flere pater !

Omkostning per fravænnet MVA (ny) og Mælkekopper 2017 og 2019

- MVA: 10 kr./fravænnet
- MK 2017: ca. 12 kr./fravænnet
- MK 2019 ca. 11 kr./fravænnet
- MVA anlæg noget billigere på foder
- MVA noget dyrere på kapitalomkostning
- Begge steder: Man spare noget tør pattegrisetørfoder måske $\frac{1}{2}$ FEsV/fravænnet = 3 kr./gris
- Men søerne bruger mere foder, fordi de nok laver mere mælk

Besætningsnummer	MVA 1	MVA 2	MVA 3	MK 2017	MK 2019
Mælkeerstatning	2,21	3,90	5,41	9,50	8,50
Vådfoderblanding	3,75	1,58	1,12		
Energi til pumper og opvarmet vand	0,43	0,43	0,43	0,11	0,11
Desinfektionsmidler	0,09	0,09	0,09	0,24	0,24
Pasning anlæg	0,68	0,59	0,76	1,00	1,00
Kapitalomkostning	2,93	1,58	2,03	1,20	1,20
Vedligeholdelsesomkostning	0,39	0,21	0,27	0	0,00
I alt per fravænnet gris	10,48	8,37	10,11	12,04	11,04

Færre faringer skaber plads til flere ammesøer, men tomme drægtighedspladser

	Per fravænnet gris over 10 år	Tab i alt over 10 år/1000 søer
Tab ubenyttet produktions apparat	1,44	kr. 521.403
Øget omkostning løn (hvis den ikke reduceres)	1,13	kr. 408.000
Gennemsnit over 10 år	2,57	kr. 929.403

- 1003 årssøer start. Efter 10 år 883 årssøer. Output per hold det samme i fravænnede grise
- En nedgang over 10 år på ca. 12 pct. årssøer = 6 pct. point i gennemsnit, øger produktionsomkostningen til og med fravænning med 1,5 kr.(stalde) og 1,1 kr. (løn uden tilpasning).
- Produktionsomkostning øges kun ca. 0,43 kr./fravænnet gris/pct. point ned i soantal

MVA: før og efter MVA data

- Levendefødte stiger pga. avlsfremgang. Besætning 3 været i gang i længere tid.
- Ammesoprocenten falder markant i 2/3 besætninger
- Fravænningsvægt stiger, men ikke så meget
- Pattegrisedødeligheden stiger i 2 ud af 3 (dem som bruger færre ammesøer)
- Foder per årssø stiger, sikkert pga. større somælleproduktion,

Forskel før efter/besætnings nr.	1	2	3
Levendefødte	0,5	0,4	1,3
Fravænnede per kuld	0,2	0,6	0,7
Fravænnede pe fravænning	1,1	0,7	2,1
Pattegrisedødelighed	0,9	-1,2	2,4
% ammesøer	-10	-1	-13
Fravænningsvægt	0,38	0,06	0,07
Diegivningstid/kuld	-1	0	-1
Faringsprocent	-0,7	-2,1	4,3
Spildfoderdage per kuld	1	0,9	-0,4
Kuld per årssø	0,0	0,0	0,0
Fravænnede grise per årssø	0,6	1,1	1,9
Foder per årssø fra E-kontrollen	52	39	31
Ændring årssøer %	0	0	6,9

Foderudnyttelse i Minivådfoder anlæg (MVA) per fravænnet gris (estimat)

Besætningsnummer	1	2	3
FEsv per fravænnet gris i MVA	1,14	0,79	1,12
Fratrukket før FEsv (forbrug skønnet)	0,50	0,50	0,50
Vurderet effekt fravænningsvægt, kg/gris	0,43	0,17	0,29
Tilvækst per FEsv på ekstra foder/kg marginal	1,49	1,72	2,13

- Vurderet effekt på fravænningsvægt: Korrektion for grise ved soen ved fravænning, samt korrektion for beregnet fravænningsalder
- Foderoptag ca. dobbelt så højt som med tørfoder i farestalden(0,79-1,14 FEsv/fravænnet)
- Foderudnyttelse per kg pattegrisetilvækst på ekstra foder 1,49-2,13 er noget usikker bestemt, **men må betegnes som noget skuffende (1,25-1,65 FEsv/kg target)**
- Større foderspild, og ingen korrektion for døde grise undervejs, kan forbedre ”foderudnyttelse noget” den noget, men FEsv/fravænnet gris er rigtig i økonomi beregningen

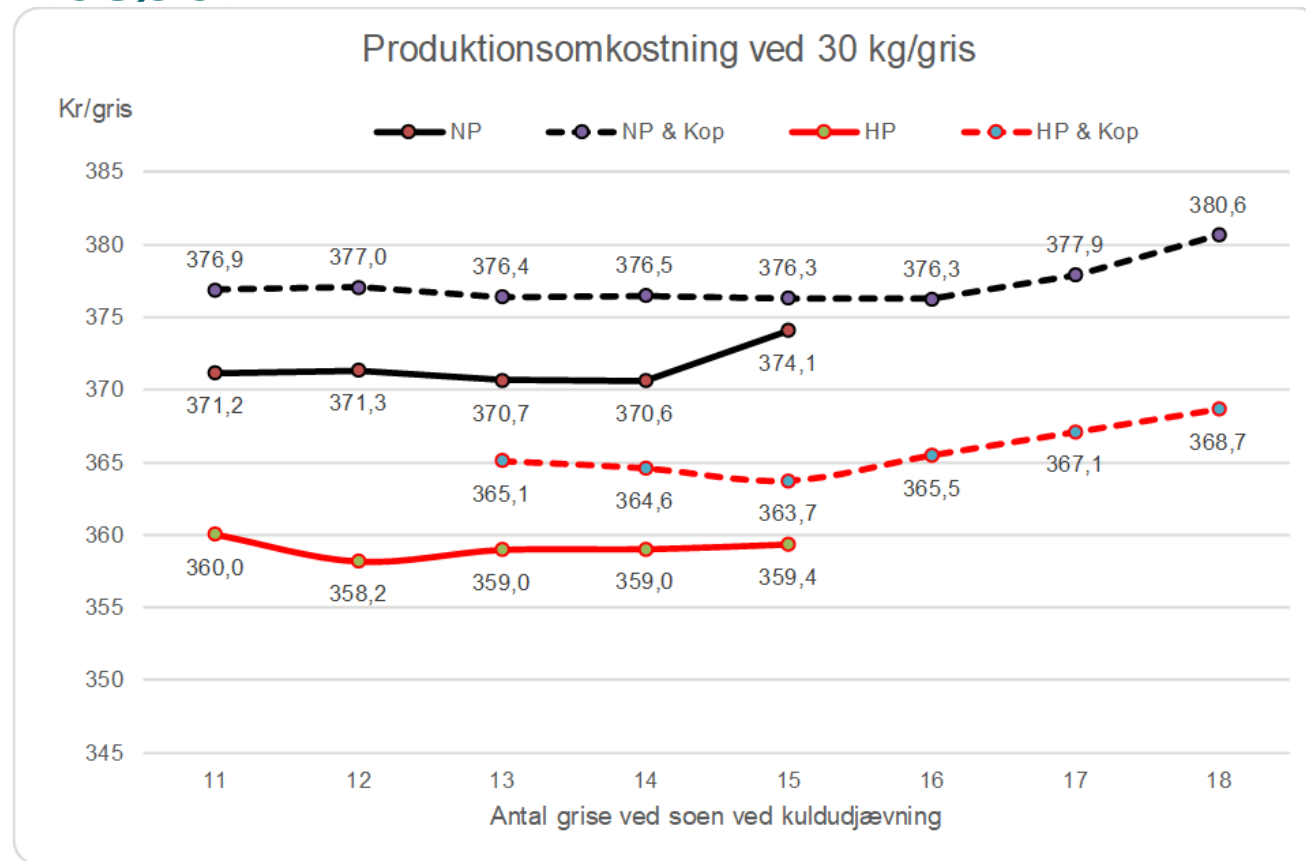
Økonomi før og efter MVA (data + økonomimodel), kr./årsso

Besætnings nummer	1	2	3
Marginalt DB2 gevinst MVA	-60	15	115
Korrektion for flere søer i anlæg			96
Korrektion for avlsfremgang/levendefødte (LG5 værdi 2018)	-88	-80	-236
I alt DB2 per so i samme anlæg	-148	-65	-25

1. 2 ud af besætninger havde bedre økonomi efter MVA end før (15 til 115 kr./årsso)
2. 1 besætning havde flere faringer/årssøer i anlæg (+96)
3. Ingen besætning havde positiv økonomi, hvis avlsfremgang levendefødte blev fjernet som en øget indtægt som ikke har noget med MVA anlæg

Modelberegning kopper eller ammesøer

- Hvis man har farestier, eller kan bygge til er flere ammesøer bedre end mælkekopanlæg !
- Meromkostning ved kopper ca. 6-10 kr./gris, men her ved samme pattegrisedødelighed.
- Ved ca. 2,5 % reduktion ved mælkekopper, samme produktionsomkostning
- Kuldudjævning til lavt antal, hentes hjem på højere fravænningsvægt og lavere pattegrisedødelighed
- Byg rigeligt med farestier men overvej
- 5 faresektioner og 4 ammesosektioner.

Ved at bruge flere ammesøer i stedet for mælkekopper kommer man nemt ca. 1-1,5 fravænnet gris per årsso bagefter. Det skal man kunne tåle.

Fravænnede per faring bør være nyt nøgletal

Sammenfatning

- Økonomi ved MK og MVA versus flere ammesøer: Breakeven omkostningsmæssigt (forhåbentligt)
- MK og MVA: Foran på fravænnede grise per årssø i forhold til flere ammesøer i stedet for, men ikke nødvendigvis bedre økonomi
- Husk omkostninger stiger ved mange grise ved søen ved MK og MVA.
- Der er stadig brug for ammesøer og somælk er billigere end mælkeerstatninger
- Ned i faringer for at skabe plads koster ca. 0,4 kr./fravænnet grise/pct.point man går ned i søantal.

Konklusion: Ammesøer, MK eller MVA: Billigst/sikrest at bygge flere farestier = ammesøer

MK eller MVA ?

Konklusion: MVA lidt billigere per fravænnet, men før efter sammenligning noget skuffende på effekt fravænningsvægt/pattegrisedødelighed = er MK godt nok ?

Hvad skal man: bygge flere farestier, MK eller MVA eller gå ned i sø antal?

Det er en besætningspecifik afgørelse, Restlevetid nuværende anlæg kan også spille, antal smågrisepladser også kan spille ind i beslutningen.

Spm: Ring 5135-9333 eller skriv til mgc@seges.dk